

Ese de două ori in septimana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretiu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Foia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopesca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a o 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiu publicatiunilor se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Congresulu ordinariu.

Dela congresu ni se comunica, ca dupa seversirea actului de alegere, la 22 Oct. s'a inceputu congresulu ordinariu, deschiderea s'a facutu sub presiedinti'a P. S. Sale alesu de Mitropolitu Ioanu Popasu, de notari s'au realesu totu cei din congresulu elect. cu esceptiunea protopresbiterului I. Popescu, carele fiindu alesu numai pentru congresulu elect. in loculu SSale se alésa protosin-celulu Dr. Ilarionu Puscariu.

In siedinti'a antaia se ceti reportulu consistoriului metropolitanu despre activitatea acestui'a in periodulu din urma, apoi se alésa diferite comisiuni, precum: comisiunea pentru revidarea reportului consist. pentru diferite fonduri, comisiunea verificatoria, scolara, petitionaria, organisatoria s. a.

Din actele incurse dela diferitele diecese, potemu asptá decise interesante dela congresulu presinte. Astfelu s'a substernutu propunere pentru reinfintiarea epieloru din Orade si Temisióra, pentru arondarea protopresbiterateleru, organisarea parochieloru si scóeloru s. a. care tote s'au impartitu intre comisiunile respective, pentru ca aceste se le studieze si apoi se le presinte congresulu dimpreuna cu parerile sale in meritu. Unele dintre comisiuni au si superatu lucrulu, cu care au fostu incredintiate, era altele precum cea scolara, organisatoria mai au de lucru, cu care voru a intimpiná congresulu, resp. a inlesni desbaterile acestui'a. Dintre deputati mai multi insi s'au indepartatu la ale sale; pana-ce la continuarea siedintieloru era-si se voru rentóree. Cu privire la reinfintiarea episcopieloru romanesci de Orade si Temisióra, deputatulu congresuale Ioanu cavaleru de Puscariu fece congresulu urmatóri'a:

Propunere.

„Considerandu petitiunile credintiosiloru nostri din partile Banatului temisianu, de dato Temisióra 2/4 oct. 1868, si acelu din partile Ungariei superiori de dato Oradea-mare 3/17 sept. 1868, — ambele acluse la actele Congresului din 1868 sub lit. G. si H, pentru infintiarea a doue episcopii la Temisióra si Oradea-mare.

„Considerandu conclusulu Congresului din an. 1870, Nr. 105, si petitiunile sus amintitoru confrati ai nostri, reinoite si la Congresulu presentu;

„Considerandu dreptulu istoricu alu acelu doue episcopie si si necesitatea reinfintarii acelu'a;

„Considerandu pi'a dorintia a Marelui Archipastoriu Andreiu, lasata noue si urmatóriloru ca unu faru conducatoriu, in testamentulu seu cu pre ingrigire si in partea materiale pentru acele doue episcopie;

„Considerandu mai departe, ca prin infintiarea numai a unei'a dintre acele doue episcopie nu numai s'ar vatemá interesele celeilalte parti, care asemenea astépta cu totu dreptulu se véda dorinti'a loru cátu mai auresu realisata, dara prin arondarea deocamdata numai a patru eparchie s'ar dificultá pré multu rearondarea mai tardia a provinciei metropolitane in cinci eparchie; — si

„Considerandu, ca si partile temesiane potu dispune de asemenea puteri pentru infintiarea episcopiei loru, casi cele dela Oradea-mare, — despre o parte; era despre alta parte:

„Considerandu, ca impartirea provinciei metropolitane in mai multe eparchie, cu privire la reinfintiarea noveloru episcopie va aduce cu sine necesitatea modificarii statutului organicu in punctele ce privescu concurenti'a singurateceloru eparchie la Congresulu ordinariu si la celu electivu;

„Considerandu acea impregiurare momentósa, motivata mai specialu prin votulu separatu aclusu sub lit. E la actele Congresului din 1868, si justificata prin urmarile aplicative, din cari s'a doveditu, ca archidiecesanii nu-si potu aduce la valóre scumpulu si vechiulu loru dreptu de alegere a Archiereului in acea mesura, si dupa aceea incurgere, ce o esertiédia diecesele sufragane atáta la alegerea Archie-reiloru, cátu si a Metropolitulu comunu; si in specie:

„Considerandu, ca — dupa ce episcopii sufragani nu numai sunt membri naturali ai Congresului metropolitanu, ai Sinodului episcopescu etc. — si prin urmare ca atari trebuie se posieda increderea comuna a intregulu corpu bisericescu, adeca a intregi provincie metropolitane, — dara ei fiindu si dupa scaunele bisericesci cei d'antaiu candidati la scaunulu metropolitanu, care ocupá si pre celu archidiecesanu, archidieces'a trebuie se aiba mai mare interesu chiaru si decátu diecesanii insusi, ca cine se alegu acolo de episcopi; in fine

„Considerandu, ca prin arondarea noveloru eparchie, in urm'a reinfintiandeloru episcopie, se atingu drepturile autonome de teritorie si de interese fundatiunali, dotatiunali si banali, asupra caroru nu se póte dispune fara consensulu respectiveloru eparchie, —

Se facu urmatóriele propuneri:

„I. Ca Ven. Congresu se decida reinfintiarea deodata a ambeloru episcopie dela Oradea-mare si Temisióra, inse in combinatiune cu propunerile urmatórie:

„II. Ca deodata cu deciderea infintiarii celoru doue episcopie susnumite, se se statorésca si concursulu singurateceloru eparchie la Congresulu ordinariu si la celu electivu, si in specie la celu din urma pre bas'a principiului de reciprocitate perfecta, adeca: ca in ce mesura concurgu diecesele sufragane la alegerea Archiepiscopului si Metropolitulu, in acea mesura se iee si archidiecesanii parte la alegerea episcopiloru sufragani;

„III. Ca totu deodata cu infintiarea cestiunatelu doue episcopie noue, se se statorésca nu numai arondarea teritoriale a Metropolitiei in cinci eparchie, dara si participarea la dotatiunile si fondurile comune in proportiunea numerica a sufletelu, prin urmare in specialu, —

„IV. Ca si caus'a fondurilu comune a dieceselu aradane si caransebesiane, apelata la Congresu, se se decida in combinatiune cu cestiunea infintiarii celoru doue episcopie noue.

„V. Ca asupra cestiuniloru de teritorie si de fonduri, dotatiuni si bani, cedande la nouele episcopie, se se céra si consensulu respectiveloru sinode eparchiali;

„VI. Tóte cestiunile susatinse finalmiute se se artecedie prin o novela la statutulu organicu. —

Sibiu, in 23 oct. (4. nov.) 1874.

Ioane cav. de Puscariu.

Din Scrierile santului Ioanu Gura de auru.

Noa omilii despre pocaintia.

Omili'a VII.

Despre pocaintia; Ddiu grabesec cu promovarea mantuirei nósti si intardia a ne pedepsi. O istoria acomodata despre Rahabu.

(Fine.)*

6. Pecatele suntu caus'a tuturoru relelor; din caus'a peccatoru suferimu dureri, din caus'a peccatoru avemu rescóle din caus'a peccatoru resbele, din caus'a peccatoru avemu de suferitu morburu

*) A se vedé nrii 47. si 48.

și toate patimele greu curabili. — După cum cei mai buni dintre medici, nu scrută numai cele dinafară, ci și cauza și motivul simptomelor esterne, totgmai și Mantuitorul, spre a arăta că fundamentul atotul reul la omeni este păcatul, vorbescă ca și cel slabănoșu (pentru că acelu doctoru alu sufletelor vediu că acestă mai antaiu a slabitu la sufletu și apoi la trup): „Ești te-ai facutu senatosu, de acum se nu mai păcătuesci, ca se nu te întempine ceva mai reu.“⁴⁹⁾ Asiadara și a morbuțelor de mai înainte, păcatulu este caus'a; elu este caus'a pedepsei, elu și caus'a durerii, elu fundamentulu a totă reutatea. Dealtmătrăoă acestă și mie mi se pare lucru de admiratu cum adeca Ddieu, care din începutu a trimisu omenilor pentru păcate suferință, și tolăza judecată sa prin altă și delatura o condamnăre prin alta condamnăre. — Asculta cum se intempla acestă. Intristarea este o urmăre a păcatului, și prin intristare păcatulu se șterge. Fii numai bine atentu. Căndu Ddieu amenință pre muiere, și pentru calcare i anunță pedepsă, dise ca și dens'a: „Intru dureri vei nasce prunci.“⁵⁰⁾ i-areta durerea ca fructu alu păcatului, și precum viermele nascutu din lemn (cariulu) consuma lemnulu și durerea carea resare din păcatu consuma prin pocăintia păcatulu. — Dreptu aceea dice Pavelu: „Intristarea Ddieșca lucrăzu pocăintia spre mântuirea vecinică.“⁵¹⁾ Pentru adevăratii penitenti intristarea este salutară; se cuvine păcatosului, ca se șe intristeze pentru păcatu: „Fericiti cei ce plangu că aceea se voru mangăia.“⁵²⁾ Căiesce-te pentru păcatu ca se nu fii silitu a plango pentru pedepsă. Apara-te mai înainte de faci'a judecatorului, până te nu vini la judecata. Său nu știi tu că totă căți voiescu a imblădi pre judecatorulu nu facu acestă la cercetarea finale ci au cugetatu ca pre judecatorulu se-si-lu castige la votu favoritoriu, înainte de ce au intratu în tribunalu, fia prin amici, său patroni, său în ori și care altu modu. Asia este și la Ddieu: În tempulu judecătii nu-lu mai putem desavăuă ci înainte de tempulu judecătii se pôte imblădi. Pentru aceea vorbescă Davidu: „So intempinamă faci'a lui intru marturisire.“⁵³⁾ Acolo apucaturile maieștrite ale oratorilor nu insiela pre potentele judecatoriu; pre densulu nu-lu induplica puterea; nu se lasa convinsu prin demnitate; nu se șfiesce de nime, nu se corupe cu bani, ci, judecată sa este infricosiată și neimpecăvera, dăra drăpta. Aici deci se rugamă pre judecatorulu și se ne încercamă a-lu imblădi, aci cu totă puterea se-lu imploramă, dăra nu cu bani; și totuși spre a vorbi adevăru, se lasa iubitorulu de omeni judecatoriu a se castigă cu bani, pre cari fiesce nu îi primescă însuși ci pre cari îi primescă seracii. Cinstescă seracului unu cruceriu, și ai impecatu pre judecatorulu. Insa acestă vi o dicu totu deodată, ca se ve facu mie prieteni, pentru că pocăintia fora milostenia este mărta și i lipsescă aripile: Penitenti'a nu pôte șbură decumva nu are cuventulu milosteniei. Dreptu aceea pentru Corneliu, că în modu sinceru a facutu penitentiă, milosteni'a a fostu aventulu ca și pocăintia: „Milosteniile tale“ stă scrisu „și rugătiunile s'au înaltiatu la ceriu.“ Dăca pocăintia nu ar fi posediatu aventulu milosteniei, nu ar fi ajunsu, de siguru până la ceriu. Astadi acum se începe unu lucru de milostenia; pentru că noi vedemă pre cei captivi și pre cei seraci; vedemă cum striga, plangu și se tanguescă; avemă aci deci unu tergu de tiăra inșă nu este altu scopu; negutiatorulu nu se nutreșce de altu cugetu, de cătu ca se cumpere marfa cătu se pôte de eftina, dăra se o vanda scumpu. Au dăra nu este acestă intențiunea tuturor negutiatorilor? Său dăra din altu motivu se dedica cineva negutiatoriei, de cătu din acelă, că ce i-a succesu eftinu, se vanda scumpu, și asia se-si largescă prăvali'a (negutiatoria) sa? Unu atare tergu de anu ni-a deschisu acum Ddieu: Cumpera lucrurile dreptatei eftinu, ca se le cheltuesci în venitoriu pre langa unu pretiu înaltu, dăca de almintrea este iertatu a numi respăt'a pretiure. Aci se cumpera dreptatea eftinu, o bucată năinsemnata de pane, prin unu vesmintu miserabile, cu unu paharu de apa rece: „Celu ce dă unu paharu cu apa rece de beutu, adevăru ve dicu — vorbescă invetiatorulu lucrurilor spirituali — că nu-si va pierde plat'a.“ Unu pocalu cu apa rece primescă respăt'a; asiadara vesmintele și banii ca șpendări binofacutorie se romana nerespătite? Nici de cătu; ele au se șecere o plata mare. Dăra pentru ce aduce Cristosu înainte unu paharu cu apa rece? Elu a numitu o milostenia, carea nu cere șpese. Pentru că la unu paharu de apa nu-ti trebue nici lemne, nici ca se faci alte șpese. Dăca acum pre o șpendare, care se templa fora șpese, o urmăza atare respătire de binofacere: ce plata nu vomu primă dela judecatorulu celu dreptu, dăca vomu impartă vestimente, vomu ajută pre cei seraci cu bani și le vomu face și alte binofaceri? Pana căndu asia dăra potemu castigă virtutile pe langa unu pretiu asia bagatelu, dati, ca se le luamă dela acelu marinimosu, se le tragemă la noi și se le cumperamă. „Cei insetati mergeti la apa,“ vorbescă, „și cătu nu aveți argintu, mergundu cumperati.“⁵⁴⁾ Pana căndu mai țiene tergulu se cumperamă milostenia, său mai bine disu, se cum-

poramă cu milostenia mântuirea. Dăca imbraci pre unu seracu imbraci pre Cristosu. — Acestă, mi vei dice, o șciam eu fôrte bine și apriatu; acestă o am invetiatu mai înainte; nu tu esti celu de antaiu care o ai invetiatu; nu dela tine am auditu antaiu; tu nu ne predici ceva nou, ci numai aceea ce mulți din cei de faciă ne au invetiatu de multe ori. Acestă o șciu eu bine că ati vediatu voi aceea și de acestea, ci Ddieu a voită ca noi, cari mai adese amă fostu instruatii în aceste, se deprindemă, baremă cătu de pucinu unele lucruri bune. „Celu ce se îndura de șeraculu, imprumută lui Ddieu pre cameta.“⁵⁵⁾ Pentru ce nu dice: celu ce se îndura de unu seracu dă (milostenia) lui Ddieu, ci: „acelă imprumută lui Ddieu pre interese?“ Scriptur'a cunșce poftă noastră de avere; are circumșpectiune la acea, că poftă noastră nesatișă se uita la folosu (castigu) și căca inavutire. Și pentru aceea nu dice numai simplu: „Celu ce se îndura de șeraculu, acela dă lui Ddieu, ca se nu credemă că după aceea va urmă o respătire ci: Celu ce se îndura de șeraculu, acelă dă lui Ddieu imprumutu pre cameta.“ Dăca imprumutamă lui Ddieu pre cameta, lu-facemă debitoriu. — Ce mai voiesci acum ca elu se fia faciă cu ține, judecatoriu său debitoriu? Debitorulu se șfiesce de creditorulu seu, ăr judecatorulu nu se teme de debitorulu seu.

7. Ci este necesariu a mai căută și după altu motivu din care a disu Ddieu, că celu ce se îndura de șeraculu i imprumută lui pre interese. Pentru că a vediatu că poftă noastră de avere, după cum am observatu mai susu, se nesuesce după inavutire, și că acelă care posedă avere, nici intru unu casu, nu voiesce a camaterisă (a da usura) fora șiguranță; pentru că celu ce imprumută pre interese, pretinde său ipoteca său zologu (pennu, gagi, turcesce: amanetu,) său pre unu garantu solvitoriu și numai după acestă asigurare tripla concrede elu cui'ă banii sei, cerendu — după cum totgmai am disu său o garanță, său o hipoteca reale său unu pennu. Ddieu a vediatu că nime nu va da bani pre interese fora de acestă șecuranță; nime nu se va uită la honestatea (amicabilitatea, cuventulu de onôre) omenilor, ci voru țiené numai castigulu în vedere; a vediatu inșă că dintre toate, șeraculu o se fia lipsitu, căci neavundu posesiune, nu are hipoteca, nu pôte dă pennu, căci „nimica,“ este avere lui, nu are alaturea garanță căci pentru miseri'a lui nu-i crede nime. După ce asia dăra Ddieu a vediatu, că acestă din caus'a miseriei, și avutulu din caus'a pusilanimitatei (descoragă, nesimțitate, codarzia) suntă espusi pericululu asia s'a pusu elu la midilocu ca garanță pentru cei ștramtorati și ca pennu pentru camatari. Elu dice: Dăca nu credi acestuia, pentru șeraci'a lui, asia crede-mi mie pentru avuti'a mea. Elu vede pre șeraculu și se îndura de el; vede pre cerșitorulu și nu-lu desconsideră ci se dă pre sine de pennu acelui'a, care nu posedă nimicu, șta-intru ajutoriu celui miserabile din bunatate șupra abundante, despre care micșiorare ne dă Davidu testimoniulu cu cuvintele: „Elu stă de a dreptă șeracului.“⁵⁶⁾ „Celu ce se îndura de șeraculu imprumută lui Ddieu pre interese“ „Aibi incredere“ dice „căci mie-mi imprumuti.“ Și ce castigu mare voi avé, dăca ti-imprumutu tie? Intru adevăru este fôrte injuriosu, a cere dela Ddieu șocotéla; totuși ca se me acomodezu reutatei tale, și ca se departu impietireta ta prin blandeti'a (fragetime franc. tendresse) mea vomu cumpani imprumutatu și ceste următorie. Dăca tu imprumuti altor'a, ce castigi? Ce interesu pretindi dela ei? Unu procentu; nu i adevăratu?⁵⁷⁾ decumva iei procentu legale. Dăca inșă, în poftă ta nesatișă de avere vei luă unulu mai mare, vei șeceră ca fructu o inșă justitia tripla său quadrupla. Eu inșă întrecu și invingă poftă ta nesatișă de bani: întunecu necumpetulu teu prin avere mea. Tu ceri unu procentu, și eu ti-dau o sută. Iei tu o Dômne bani pre interese și te faci debitorulu meu cu aceea ce dau eu șeraciloru aci ca se mi restitui? Poftescă inșă o cointiolegere, și voiescu ca contractulu se fia pre cătu se pôte de validu. Da-mi timpulu restituierei, prefigemi terminulu platirei. Acestă este de totu șuperfluu, căci „credințiosu este Ddumul intru toate cuventele sale.“⁵⁸⁾ — Dăca la acelă care în creditu bunu, ie pre interese, este datina și intențiunea a pune unu tempu și a hotărî o dia, asia asculta căndu și cum ti-platesce detori'a acelă carui i-ai datu pre interese. — „Căndu se va arăta fiulu omului pre șcaunulu marirei sale și va pune oile de a drăpt'a era caprele de ștang'a, și va dice celoru de a drăpt'a“⁵⁹⁾ — aci bagă bine de șema cătu de bunu este debitorulu ca și camatariu, în ce modu, acelă care a luat, restitue imprumutulu cu multiamita: — „Veniti binecuventatii varintelui meu, mosteniti imperati'a, carea e gatita vora dela întemeierea lumii.“ Pentru ce? „Pentru că am fostu flamendu și mi-ati datu se manancu; șetosu și me-ati imbracatu, în temnită și ati venitu la mine; bolnavu și me-ati cercetatu; ștrainu și me-ati primitu.“ Atunci, cei cari în viață

⁵⁵⁾ Pil. 19. 17. ⁵⁶⁾ Ps. 108. 31;

⁵⁷⁾ Unu % a sută parte=unu din o sută; se vede că pre tempulu ș. Crisostomu nu cră camatarielu medilocu spre a ruină familii infrigi nici medilocu de șpecula jidovășca ca astadi căndu nu e de a vorbi fora dă la 10 % — la alta sută; și totuși se vedu și atunci cele ilegali mai mari.

⁵⁸⁾ Ps. 144. 13. ⁵⁹⁾ Math. 25. 31. ff;

⁴⁹⁾ Ioanu 5. 14. ⁵⁰⁾ Fac. 3. 16. ⁵¹⁾ II. Cor. 7. 10; ⁵²⁾ Math. 5. 4;

⁵³⁾ Ps. 94. 2. ⁵⁴⁾ Isa. 55. 1.

au prestatu servitiu bune, voru strigá cu privire la debilitatea loru si la demnitatea primitoriului de imprumutu: „Dómnne! candu te am vediutu flamandu, si te amu hranitu; setosu si te-am adeptu?“⁶⁰ Pre tine „spre care ochii tuturoru nadasduescu, si tu le dai hrana la buna vreme.“⁶¹ O bunatate supra abundanta! Pentru blandetia si indurare si-ascunde demnitatea: Pentru-cá am fostu flamendu si me-ati saturatu.“ O bunatate ne asemenata! O indurare, elu vorbesce: „Am fostu flamandu si mi-ati datu se manancu,“ la ce demnitatea lui nu se micsioréza, ci indurarea sa se areta ca garantia seraciloru. „Am fostu setosu si m'ati adaptu.“ Cine e acel'a care vorbesce astfelu? Acel'a care a datu mariloru, riuriloru, si isvóreloru natur'a apei si care vorbesce in Evangeliu: „Celu ce crede intru mine dupa cum dice scriptur'a, riuri de apa via voru curge din pantecele lui.“⁶² Care a disu: „De insatéza cineva se vina le mine si se bea.“ — „Ci eu am fostu golu si m'ati imbracatu.“ Noi am imbracatu pre acel'a, care invelsesce ceriulu cu nori, care imbraca tóta biseric'a si totu rotogolulu pamentului. „Toti cáti intru Cristosu v'ati botezatu, ati imbracatu pre Cristosu.“⁶³ Am fostu in temnitia.“ Tu ai fostu in inchisore, cari eliberi din aceea pre cei prinsu? Esplica-mi ce ai disu! Fiindcá demnitatea ta vorbesce contra cuvintelor. Candu te-amu vediutu intru atát'a strimtorare? Candu ti-amu facutu acést'a? „Intru cátu, dice, ati facutu unui din cesti mai mici; mie ati facutu.“⁶⁴ Asiadara nu este adeverata sentintia cá: „Celu ce se indura de seraculu, imprumuta lui Ddieu pre cameta?“ Si uita, cátu de minunatu! Elu nu amintesce altu lucru alu virtutei, de cátu acést'a; si totusi putea se dica: „Veniti binecuventatiloru! pentru cá ati fostu cumpetati, ati remasu in fetioria, cá vi-ati alesu viéti'a angeresca“ ci acestea le tace, nu dóra cá nu ar fi fostu demne de comemoratiune, — ci fiindcá acést'a sta dupa iubirea de aprópelu. Precum insa aréta celoru de a drépt'a, ceriulu ca resplat'a indurarei loru, togmai asia amenintia cu pedeps'a pre cei de a steng'a pentru intrelasarea acelei'a: „Duceti-ve blastematiloru, in intunereculu din afara, care e gatitu diavolului si angeriloru lu.“⁶⁵ Pentru ce? Din ce cauza? Pentru cá am fostu flamandu, si nu mi-ati datu se manancu. Elu nu dice: pentru cá ati fostu adulteri, talhari ati marturisitu strambu, cá ati fostu perjuri (ati calcatu juramentu.) Aceste suntu intru adeveru pecate, ci mai mici decátu nesimtiulu (impetrierea) si ne indurarea. Dara pentru ce, o Dómnne! nu cugeti si la alte cáli? „Eu nu judecu.“ dice „pecatulu, ci inhumanitatea; nu dejudecu pre peccatosi ci pre aceia cari nu au facutu pocaintia.“ Ve condemu pentru nesimtiu, cáci fiindu in posesiunea unui midilocu asia de puternicu, adeca milosteni'a prin care se stergu tóte pecatele, ati despretiuitu o binefacere asia de mare. Defaimu asiadara racéi'a inimei, fiindcá este radecin'a a tóta reutatea si ireligiositatea; laudu indurarea fiindcá este radacin'a a tota bunatatea, pre celu neinduratoriulu amenintiu cu foculu eternu, celui induratoriulu i promitu imperati'a ceriului.“ Frumose suntu o Domne! promisiunile tale, frumusu este cáci Imperati'a ta este espusa la vediutu precum si infernulu cu care ameninti: Aceea atrage, acést'a infrica; in modu amicabile atrage Imperati'a ceriului, in modu salutaru inspaimanta infernulu. Ddieu amenintia cu infernulu nu ca se arunce in elu ci ca se ne retiena de acolo departe; pentru cá déca ar fi voitu a pedepsi, nu ar fi amenintiatu mai antain, ca se avemu pre ce stá siguri si se scapamu de amenintiare. Elu amenintia cu pedepsirea ca se ne subtraga dela pedeps'a reale. Infrica cu cuvente, ca se nu trebuésca a pedepsi in lucruri. Se camatarisimu asiadara cu indurarea lui Ddieu; se i imprumutamu pre interesse, ca dupa cum am observatu mai susu, selu intempinamu ca pre debitoriu si nu ca pre judecatoriulu: cáci debitoriu are respectu de creditorulu seu, are respectu de densulu si rosiesce. De vine unu creditoru la pragulu debitoriuului, acést'a se ascunde, de cumva este fora midilóce; déca insa este recapatatu (ajunsu la stare materiale mai favorabile) primesce pre creditorulu seu plinu de confidentia. — Ci privesce si o alta minune, pre carea ti-o representu din viéti'a omenésca. Déca tu cutarui'a, care se afla intru o stare deplorabile, i-ai intinsu o suma de bani, si debitoriuulu mai tardu revine in nisce impregiurari mai fericitórie (favorabili) astfelu cátu póte se platésca detori'a, — asia acést'a detoria o tai-nuiesce inaintea multimei, si o resplatesce, ca se nu fia silitu a se rusiná de pusetiunea sa de mai nainte. Ti-multiemesce ce e dreptu, dara ascunde binefacerea de rusinea lipsei de mai nainte. — Ddieu insa nu face asia, ci in secretu primesce imprumutulu si la publicitate platésca detori'a. Pentru cá de primesce elu ceva, acést'a se intempla prin milosteni'a ascunsa; si decumva platésca, acést'a o face in vederea lumei intregi. Ci póte va observá cineva, cá pentru ce nu a datu Ddieu seraculu in acelu modu dupa cum se intempla celui nvutu? Ar fi potutu ca se te impartasiésca intru aceea si mesura pre tine si pre seraculu ci nu a voitu ca averea ta se fia ne-fructifera, nici ca miseri'a celuialtu se o lipsésca de resplata. Tie,

celui avutu, ti-concede a-ti aduná cu milosteni'a tesauri si se-ii imparti cu justitia, pentru cá: „Resipi't'a, datu-a seraciloru, dreptatea lui remane in veacu.“⁶⁶ Vedi acum cá celu avutu prin milostenia, castiga ca tesauru justiti'a eterna? Si éra si privesce la celu seracu. Fiindcá elu nu posedea avere ca prin aceea se deprinda dreptatea, asia elu are seraci'a prin carea póte se castige rebdarea eterna pentru cá „rebdarea celui seracu in eternu nu se va pierde“ in Cristosu Domnulu, a carui gloria se fia din eternu in eternu. — Amin!

Greg. Pletosu.

In genere drépta este afirmatiunea cá biseric'a determina numai in cause spirituale?

Se scia in deobsce cumca problem'a bisericei se cuprinde intru nobilitatea si perfectionarea omenimei; modurile prin cari se póte resolví acést'a problema suntu invetiamentulu, admoniarea, si in urma escumunicarea; acestu modu din urma e celu mai estremu, candu adeca biseric'a e silita pe oponentulu legiloru sante a-lu pedepsi cu o pedepsa propria, la carea e imputerita din firea sa. — Da! dicu din firea sa cáci chiar Mantuitoriulu nostru, intemeietoriulu bisericei, singuru o invétiá cu discipulii sei dicendu: imperati'a si puterea mea nu e din acést'a lume, —puterea mea stá in aceea ca se invetiá legile morale si se ve facu atenti la ceea ce este moralu si divinu. —

Din aceste predise e usioru de esplicatu si ceea cá, pentru ce publicistii si barbati de statu punu drepturile civile de asupra celoru divine si bisericesci, pentru ce suntu pe partea statului si favoreza toti guverneloru? Acést'a se splica astfelu cá, ei purcedu in actiunile loru numai din convingerea individuala éra nu si din perceptele devinitatii.

Analisandu mai de aprópe cestiunea, cá óre biseric'a numai in causele spirituale determina? vomu vedé cá ea are incurgere mare si asupra vietii sociale.

Mantuitoriulu nostru candu a invetiatu cuvintele urmátore: „imperati'a mea nu e din acést'a lume, si de ar fi din acést'a lume mi s'ar tradá prin judei“ — a invetiatu totu odata si ceea, cá biseric'a puterea sa n'o are dela lumea acést'a ci o are dela divinitate; lucrarea acestei puteri sublime se cuprinde intru aceea ca pe omulu carele vietuesce in lume, si voiesce a gustá din acést'a sublimitate, se-lu fericésca, —dreptu ce candu cineva ar voi a deduce din cuvintele Mantuitoriulu numai ceea: cá puterea bisericei n'are nici o influentia asupra vietii sociale ar rataci fórté — fiindu cá, Mantuitoriulu atunci candu dice: „imperati'a mea nu este din lumea acést'a, nu urméza aceea, cá biseric'a n'ar influentia asupra vietii cetatienesci.

Ce e dreptu biseric'a nu esecuta puterea sa prin pedepsi aspre, ci mai multu prin pedepsi corectionale — morale; densa nu despoia pre necredintiosi de averi — insa cu atátu este mai sublima institutiunea ei.

Gresiescu toti aceia, carii din deosebirea puterei bisericesci de cea lumésca, voiescu a restrínge puterea bisericesca numai si numai la cele interne, va se dica numai la cele spirituale; aceste pareri si priceperi suntu fórté retacite; cáci unii ca acei a nu voiescu altu ceva a insusi bisericei de cátu ca dens'a se nu vighiaze asupra faptelor omenesci.

Biseric'a si in timpurile cele mai vechi inca au influentiatu asupra puteriloru lumesci; asia d. e. santulu Ambrosie a opritu lui Teodosie imperatulu ca se intre 30 de dile in biseric'a, si pentru ce? cáci in batali'a dela Thesalonica s'a versatu fórté multu sange, la ce numai densulu a fostu caus'a. — A statoritu mai departe santulu Ambrosiu ca sentintiele de mórté, aduse totu de numitulu imperatu se nu se esecute de locu, ci la 30 de dile, ca condamnati se se incuireze mai conscientiosu. Santulu Toma dice urmátorele: Legeá domnésca nu e indestula la hotarirea faptelor omenesci — ci la hotarirea faptelor loru se cere si sfatulu bisericei.

Se vede dara cá biseric'a atunci candu isi esercia dreptulu seu asupra lumei profane nu face altu ceva de cátu satisfaca chiamarei sale divine.

Urosiu Ioanóvleiu,
juristu absolutu.

Despartirea ierarchica in Ecic'a-romana.

Din protocolulu comisiunei delegatiunali publicatu in fói'a „Lumin'a“ Nr. 30. anulu curentu s'a vediutu cá, in Ecic'a-romana in 21—22—23 maiu s'au efectuitu impacatiunea amicabile intre

⁶⁶) Ps, 111. 9.

⁶⁰) Ps. 144. 15; ⁶¹) Iva. 7. 38; ⁶²) Gal. 3. 27. ⁶³) Math. 25 40; ⁶⁴) Math.

romanii si serbii d'a-ici. In intielesulu acelei impacatiuni, romanii erau deobligati a solvi fratiloru serbi o suma de desdaunare, — pentru averile comune bisericesci si scolari de 7000 florini in trei rate pe trei ani, si anume: in 15 septemvre anulu 1874—2000 florini; in 15 septemvre anulu 1875—3000 florini si in 15 septemvre anulu 1876—2000 florini, fiindu stipulatu 10 % la fia-care suta, punctualu totu la trei luni inainte a-li se solvi, — incependu dela diu'a impacatiunei. —

Pana inca nu sosi prim'a rata se consultara reprezentantii comunali, intre cari mai zelosi si mai activi au fostu casariulu comunalu Ioanu Giladianu si vice judele din Ecic'a-germ. Treica Ursulescu, — ca de câtu sè se dee serbiloru pana la 800 florini %—te care ar fi vinitu pe trei ani dupa sum'a amintita, — n'ar fi mai consultu ca sè se esarendezè 150 jugere de pamentu din calcatur'a comunale, a 10 florini jugerulu la anu, si pe patru ani banii dati inainte — face sum'a de 6000 fl. La impacatiune s'au datu serbiloru 200 fl. In Obligatiuni la serbi s'au aflatu bani imprumutati 600 fl. Mai remanu deci 200 fl. — Aceste 200 fl. T. Ursulescu condusu de simtiulu religionariu si de amore facia de biseric'a si scòla, le-au primitu asupra-si, depunendu serbiloru o obligatiune computata cu 12 % la suta, — pana atunci pana candu biseric'a respective comun'a nu va fi in stare a-i reintorce. —

Facendu-se deci in modulu acest'a, cu ajutoriulu lui Ddieu solviramu serbiloru 7000 florini desdaunare pentru averile comune bisericesci si scolari, — si suntem acum totalminte despartiti si impecati cu densi. —

Aceste, — cu permisiunea Onoratei Redactiuni — ne simtiram indatorati a-le aduce la cunoscinti'a Venerabilulu Consistoriu diocesanu, cu care ocaziune, Onoratei Comisiuni delegatiunali, ca midilicitori'a amicabilei nòstre impacatiuni, — i aducem profunda multiamita publica!

In numele barbatiloru de incredere.

Nicolau Magda,
barbatu de incredere.

VARIETATI.

* Preasanti'a Sa Episcopulu diocesanu alu nostru alaltaeri (vineri) a plecatu la Sibiu pentru sesiunea ordinaria congresuala.

** (*Reuniune de cantari.*) Tenerimea romana din Aradu, la iniciativ'a domnulu advocatu Iosifu Botto, dominec'a trecuta tienendu o conferintia comuna, in localitatile dlui Georgiu Dogariu, a constatatu de o necesitate prea simtita: *infintierea unei reuniuni de cantari*, astfelu ea s'a determinatu a pune in vietia cu ori ce pretiu institutiunea acest'a sublima si forte salutaru pentru vietia sociala carea in publiculu romanu aradanu este amenintata de unu indiferentismu prea mare. Totu in acèsta cauza, astadi (Domineca) se va tienea a dou'a conferintia. Speramu ca tenerimea in acèsta intreprindere nobila a ei va fi incuragiata si spriginita de tota inteliginti'a nòstra din locu.

+ „Convorbiri literari” din Iassi dela 1. Octobru a. c. aducu in fruntea loru unu articulu de mare interesu intitulatu: „Metropolitulu Andreiu Siagun'a, viati'a si faptele sale” de Dr. I. Puscariu. Nu mai putienu interesante suntu celelalte materii din fasciòr'a acèst'a precum: „Apostolu Margaritu si scòlele romane de preste Dunare” de Apostolu Margaritu (urmare.) „Din Odele lui Anacreon” trad. de S. G. Vergolici (urmare si sforsitu); „Doi feti cu stea in frunte” poveste de I. Slavici; „Florea” poesia de S. Fl. Marianu; „Doru de tièra” poesia de N. D. X.; „Vocabulariulu Istriano-Romanu” din hartiele lui I. Maiorescu (urmare.)

Amiculu poporului” *Calindariu pe 1875* a esitu din tiparin dilele aceste si se afla de vendiare la editorulu seu **Visarionu Romanu** in Sibiu. Contiene: I. in partea calindariulu cronologi'a, pascali'a, serbatorile schimbato're, eclipsele, regintele anulni, sistem'a planetara a sòrelui, cele 12 luni cu tôte insemnarile necesare depre calindariulu julianu si gregorianu, calindariulu istoricu, calindariulu agronomicu si semnele de timpu la fia-care luna, calindariulu evroicu, genealogi'a tuturoru caseloru domnitòre, cursulu cailoru ferate, tergurile de tièra etc. II. In partea pentru invetiatura si petrecere: Continuarea istoriei Ardealulu. — Istori'a invetiuniloru. — Splicatiunea eclipselor, sèu a intunecimelor de sòre si luna (cu ilustratiuni). — Epidemi'a rachiulu sèu vinarsulu (alcoholismulu), de Josifu Popu. — Relatiunile proprietatii de pamentu in Transilvani'a. — La in-

semnatarea gunoiulu in agricultura, de Axentie Severu. — Introducerea mesuri metrici (cu diverse tabele) — Notitie folositòre, varietati si poesii. Condituniile de vendiare: Pratiulu de bolte alu unu esemplaru 50 cr., cu tramitere francata prin posta 56 cruceri. 10 esemplere 4 fl. 50 cr. 25 esemplere 10 fl. 50 esemplere 18 fl. 50 cr. 100 esemplere 35 fl.

† (*Necrologu*) Crud'a mòrte rupse firulu vietii unui mandru si scumpu crinisiuru. *Veturi'a*, scump'a si neuitaver'a fica a parintelui Mihaiu Sturz'a, preotu in Siepreusiu, carea in ori ce ne-casu ará o nepretiuibila consolatiune pentru sufletulu intristatiloru sei parenti, a incetatu din vietia in 10 Nov. a. c. c. n. *Fia-i tièrin'a usiòra*, era pre proa intristatii parinti Ddieu se-li mangaie.

Domnii abonati, cari nu si-au achitatu inca abonamentulu pe anulu acest'a sunt rogati a si-lu achitá fora amenare, cãci spesele administratiunei sunt enorme, si reclama imperiosu sucursulu banalu alu publiculu nostru.

In specialu rugamu pre dd. protopresbiteri se binevoiesca a incassá prenumeratiunile restante dela comunele din tracturile submanuate si ale administrá redactiunei câtu de ingraba.

CONCURSU

1

Pentru postulu de invetiatoriu la scòla tractuala din opidulu Siri'a (Világos) protopresbiteratulu Világos de care postu suntu legate urmatòriele emoluminte:

- 1, in bani gata 600 fl. v. a.
- 2, lemne 12. orgii, din care se incaldiesce si scòla.
- 3, cuartiru liberu si gradina de legume.

Dela recurenti se receru 8. clase gimnasiale, dar voru fi primiti si alti individi cari de si n'au absolvatu clasele gimnasiale dar suntu bine meritati pre tenerulu scolariu recerandu-se si dela unii si dela altii se fie versati si in cantare; — e de insemnatu ca fiitòriulu alesu va avé a deplini si postulu de notariatu la scaunulu protopresbiteralu.

Recursele astu-feliu instruite au de a-se adresá catra comitetulu protopresbiteralu si pana 24 Novembre st. v. 1874, candu va fi si alegerea, se se trimita Reverendisimulu Domnu Georgiu Vasileviciu protopresbiteru tractualu in Siria (Világos).

Siri'a (Világos), 31 Octomvre 1874 st.

Comitetulu protopresbiteralu.

Cu scirea mea: Georgiu Vasileviciu protopresbiteru.

CONCURSU.

1

In urmare decisiunei v. Consistoriu Oradanu din 11. Martiu a. c. Nr. 82. B. pentru vacant'a parochia Didisieni Protperatulu Beiusiulu se escrie concursu pana in 19 Nov. a. c.

Emolumintele: pamentu parochialu de 9 cubule; dela fili'a Cacaceni 4 cubule cucurudiu—biru; stòlele usuare, si cuartiru se va esarendá prin comuna. Nrulu caseloru e 180. —

Doritorii de a ocupá acèsta parochia au a-si tramite recursurile sale pana la terminulu pusu la subscrisulu administratoru protopopescu in Beiusiu.

Beiusiu 28. Oct. 1874.

Din incredintiarea Comit. par. Vasiliu Papp, ad. protop. in tractul Beiusiulu

CONCURSU.

1

Pentru postulu invetiatorescu la II. clasa nou-infintata dela scòla poporale gr. or. din Ienopolea, cu carea suntu incopciate: 200 fl. salariu anualu, 10 sinice grâu, 10 sinice papusoiu, 30 cent. fenu, cuartiru liberu, 12 stengini de lemne, din cari sè se incaldiesca si scòla, si venitu din stol'a cantorale, — prin acèst'a se escrie concursu pana la 21 Noemb. a. c. in carea dia se va esecutá si alegerea; era recurentii se poftescu, ca in terminulu acest'a se-si substerna recoursele sale prin presiedintele comitetulu parochialu Emanuilu Misiciu, asesoru la tribunalulu din locu.

Ienopolea (Borosjenó) la 25 Oct. 1874.

Comitetele parochiali,

In contielegere cu mine Constantinu Gurbanu protopres. ca insp. cerc. de scòle.